

Ἀπὸ τὴν μίνησιν τῶν Ἰδεῶν

Ο ΔΕΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 55/1017 Διάταγμα τῆς 28ης Ἰουλίου 1955 καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1955 (Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τῆς 4ης Ἰανουαρίου 1956) τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας τῆς Γαλλίας ἐπιφέρουν βαθεῖαν μεταβολὴν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν. Εἰς 11 Ἀκαδημίας ἰδρύεται Ἴνστιτούτον, ἀπονέμον, μετὰ ἐνιαυσίους σπουδᾶς, ἀποδεικτικὸν καταλληλότητος διοικήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων. Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ἀποτελεῖται ἐκ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐξ ἐιδικῶν, ἐκ κρατικῶν λειτουργῶν καὶ ἐξ ἐκπροσώπων τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Εἰς τὴν σειρὰν ταύτην τῶν μαθημάτων γίνονται δεκτοὶ ἀπόφοιτοι τῆς Νομικῆς, τῆς Φιλολογίας ὡς καὶ διπλωματοῦχοι τῆς Φαρμακευτικῆς.

Τὸ πρόγραμμα διδασκαλίας ἀρχεταί μετὰ τὸ μάθημα τῆς κοινωνικῆς ψυχολογίας ὡς αὕτη ἐφαρμόζεται εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις. Τοιοῦτοτρόπως, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων, ἀντιμετωπίζεται τὸ ὅλον πρόβλημα τῶν δημοσίων καὶ κοινωνικῶν σχέσεων.

Οὕτω, ἀντιλαμβάνεται τις τὴν σημασίαν τῆς σημασίας ταύτης ἐπαναστάσεως, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν τοῦ συνδέσμου μεταξὺ Πανεπιστημίου καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς.

Ἀλλὰ ἐὰν ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ ἐξασφαλίζεται ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς χρησιμοποίησεως νέων, διαθετότων, πλὴν τῶν διπλωμάτων τῶν καὶ ἀποδεικτικῶν ἐξ οὗ προκύπτει ἡ πρακτικὴ τούτων κατάρτισις, εἶναι λίαν προφανὲς ὅτι οἱ νέοι οὗτοι ἂν ἔχουν ἀνάγκην μακρᾶς πρακτικῆς ἐξασκήσεως ἵνα ἀνταποκριθῶν εἰς τὰς παρούσας ἀπαιτήσεις τῶν ἐπιχειρήσεων, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὸν τομέα τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων. Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν μαθημάτων, τὴν λαβούσαν χώραν εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τῶν Παρισίων, ὁ κ. Gaston Berger, Γενικός Διευθυντὴς τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, ἐτόνισε τὴν σημασίαν τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος κατὰ τὴν διοίκησιν τῶν Ἐπιχειρήσεων.

Τὸ Πανεπιστήμιον καὶ αἱ Ἐπιχειρήσεις ἀπὸ κοινῶν ἀνέλαβον τὴν προσπάθειαν ταύτην. Εἰς τρόπον ἐρεῦνης τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος ὑφίσταται ἐν τῇ ἐπιχειρήσει καὶ συνίσταται εἰς τὴν ἀνάληψιν ταύτης ὑπὸ ἐιδικῶν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων, βοηθημῶν ὑπὸ κοινωνιολόγων καὶ ἐρευνητῶν τῆς κοινωνικῆς ψυχολογίας.

Ἡ ἐξεύρεσις τοῦ τρόπου καθ' ὃν δύναται νὰ εἰσαχθῆ ἡ ἔρευνα εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ἢ ἐπιλογὴ τῶν καλυτέρων μεθόδων ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος καὶ ἡ ἐξεύρεσις τῆς καταλληλοτέρας ἐκ τῶν μεθόδων τούτων πρὸς διασφάλισιν τῆς ἱεραρχίας, ὁ καθορισμὸς τοῦ μεγέθους ἐκείνου τῆς ἐπιχειρήσεως ὅπου δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν μόνιμον διατήρησιν ἐρευνητοῦ ἐπὶ τῶν θεμάτων τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος, ἢ ἀναζήτησις τοῦ τρόπου ἀποτελεσματικωτέρας συνειροῆσεως πρὸς ἐξασφάλισιν ἀποδοτικωτέρας συνεργασίας μεταξὺ τοῦ ἐιδικοῦ ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς ἐρεῦνης καὶ τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπιχειρήσεως κ.λ.π., ἀποτελοῦν, μεταξὺ ἄλλων, τὰ πρὸς μελέτην προβλήματα ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ δεσμοῦ μεταξὺ βιομηχανίας καὶ ἐκπαιδεύσεως τὰ ὁποῖα θὰ συζητηθῶν κατὰ τὴν 23ην καὶ 24ην Μαρτίου. Αἱ συζητήσεις ὀργανοῦνται ὑπὸ τῆς C.N.O.F. καὶ πρόκειται νὰ λάβουν εἰς ταύτας μέρος καθηγηταὶ Πανεπιστημίου, νέοι ἐρευνηταί, σύμβουλοι ἐπὶ τῶν δημοσίων σχέσεων καὶ ἡγέται ἐπιχειρήσεων.

Ἐπιθυμοῦμεν ὅτι αἱ συζητήσεις αὗται γίνονται ἰδιαίτερος χάριν τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐπιχειρήσεων ἢ τῶν ἀμεσωτέρων αὐτῶν συνεργατῶν.

ἐκπαιδευμένων, τῶν ἐχόντων ἰσχυρὸν χαρακτῆρα, διδάσκειν πρὸς ἐργασίαν, πνοὴν δραματισμοῦ καὶ πρακτικὴν ἀποφασιστικότητα. Ἀσφαλῶς, ἔργον τῆς παιδείας εἶναι ὅπως ἐξοπλίσῃ τὰ ἄτομα κατὰ τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀναπτύξουν τὰς δυνάμεις ταύτας εἰς οἰονδήποτε πεδίον τῆς ἀνθρωπίνης πείρας—οὐχὶ δὲ κατὰ ὀλιγώτερον λόγον εἰς τὸ ἐμπόριον.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

[Τὴν 2αν Μαΐου ἐ.ξ. συνήλθεν εἰς Ἀθήνας τὸ Συνέδριον τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὸ ὅποιον ἐκλήθησαν ἐκπρόσωποι τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Κατωτέρω δημοσιεύομεν τὸν πίνακα τῶν γινομένων ὁμιλιῶν εἰς τὸ Συνέδριον, τὸ ὅποιον ἐσημείωσε πρᾶγματι ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν, χάρις ἰδίως εἰς τὸν διαπρεπῆ τοῦ Πανεπιστημίου Πρυτάνιν κ. Π. Μπρατιοῦτην. Ἐκ μέρους τῆς Σχολῆς παρέστησαν οἱ Καθηγηταὶ κ.κ. Γ. Συνοπούλου καὶ Ε. Συνοδινὸς καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς κ. Στρ. Κ. Παπαϊωάννου, τοῦ ὁποίου δημοσιεύομεν τὴν προσοφώνησιν.]

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ Κ. ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Μακαριώτατε, Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Ἀνωτέρα Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν μετὰ πολλῆς χαρᾶς μετέχει διὰ τῶν Καθηγητῶν τῆς κ.κ. Γ. Συνοπούλου καὶ Ἐ. Συνοδινου εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου Σας, τοῦ ὁποίου τόσον ἐπιτυχῆς εἶναι ὁ τίτλος καὶ τόσον ἀρτία εἶναι ἡ συγκρότησις.

Ἐπιτυχῆς διότι εἰς μίαν μόνον σύνθετον λέξιν «Ἑλληνοχριστιανικός» συμπυκνούνται αἱ ρίζαι καὶ ἐκφράζεται ἡ πηγὴ τοῦ συγχρόνου Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου, παλαίοντος νὰ ἐπιβίωσῃ καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ δύο κόσμους κυριαρχομένους εἴτε ἀπὸ τὴν τυφλὴν πίστιν εἴτε ἀπὸ τὴν τεχνοκρατικὴν στενὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς.

Ἡ Βιομηχανικὴ Σχολή, ἐμφάνισασα εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τὸ ἰδεῶδες τοῦ «ἀ ν θ ρ ὠ π ο υ» ὁ ὅποιος εἶναι συγχρόνως μέλος τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ τῆς Χώρας καὶ τοῦ «π α ρ α γ ω γ ο ὦ» ὁ ὅποιος εἶναι ἐξανθρωπισμένος ἄνθρωπος, πιστεύει ὅτι ἤντησε τὸ ἰδανικόν τῆς ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς Ἑλληνικῆς σκέψεως, ἐξ ἑνὸς ἐρευνώσῃ καὶ ἀναζητούσῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξ ἑτέρου ὁ ὅποιος πρῶτος ἀντελήφθη τὴν ἀξίαν τοῦ ἐξανθρωπισμένου ἀνθρώπου.

Ἡ Σχολή, μελετῶσα ἰδιαιτέρως τὰ προβλήματα τῆς ἐργασίας, προβάλλουσα τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ ζητοῦσα δικαίαν κατανομήν τοῦ εὐλογημένου ἀπὸ τὸν θεὸν ἀνθρωπίνου μόθου, πιστεύει ὅτι ἐκπληροῖ τὸ κοινωνικόν τῆς καθήκον καὶ εὑρίσκειται εἰς τὸ πλαίσιον τῶν πνευματικῶν σας μελετῶν καὶ τῶν εὐγενῶν, τῶ ὄντι, ἐπιδιώξεων σας.

Ὁ οὐμανισμός, νομίζω, ὑπήρξε τὸ πρῶτον λαμπρὸν ἀποτέλεσμα τῆς διὰ πρώτην φοράν φιλικῆς ἀντιμετώπισεως καὶ ἐξετάσεως τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων παραγόντων τῆς εὐρωπαϊκῆς ζωῆς, οἱ ὅποιοι πολλὰκις καὶ ἐπὶ μακρὸν ἐστάθησαν ἀντιμέτωποι. Ἡ διαμάχη αὕτη, ἡ ὁποία τόσους διωγμούς ἐδημιούργησε καὶ τόσας καταστροφὰς ἔργων τέχνης ἐπροξένησε, ὡς καὶ τόσην ὀπισθοδρόμησιν ἐπέφερε, παρουσιάζεται ἀνάγλυφος εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Χριστιανοῦ Γενναδίου καὶ τοῦ Ἑλλήνου Πλήθωνος.

Σήμερον, ὅποτε ὁ ἀνθρώπος, χάρις εἰς τὰς νέας κοινωνικὰς ἀντιλήψεις, χαρακτηρίζεται ὡς σκοπὸς καὶ ὄχι ὡς μέσον, σήμερον ὅποτε ἡ ἀγωνία τῆς Ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὰ τεχνικὰ μέσα τὰ ὅποια διαθέτει καθίσταται αὐτόχρομη τραγικῆ, σήμερον ἰδίως, καὶ ὀρθῶς, ζητεῖται νὰ στρέψωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰς πηγὰς, πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν μίαν σύνθεσιν ἢ ὁποία θὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς Ἐλευθερίας καὶ τοῦ αἵτημα τῆς Δικαιοσύνης, διότι μόνον τὰ δύο ταῦτα δύνανται, εἰς θαυμαστόν, τῇ ἀληθείᾳ, συνδυασμὸν ἠνωμένα, νὰ δώσουν εἰς τὸν ἀνθρώπον τὸ «ἔν» τοῦ ὁποίου «ἐστὶ χρεία».

Κύριε Πρόεδρε,

Ἀναζητοῦν τὰς διαφορὰς μεταξύ τοῦ Σλαβικοῦ καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου καὶ τὰ αἷτια αὐτῶν. Ἀναντιρρήτως, πολλὰ εἶναι αἱ διαφοραὶ καὶ ποικίλα τὰ αἷτια, ἀλλὰ νομίζω, ὅτι κύριος συντελεστὴς τῆς διαφόρου διαμορφώσεως τῶν δύο κόσμων εἶναι καὶ ἡ διάφορος συμβολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ Δύσις ἀντελήφθη καλῶτερον τὴν Ἑλλά-

δα καὶ ἡ Ἀνατολὴ ἐπηρέασθη περισσότερο ἀπὸ τὸ Βυζάντιον.

Χαιρετίζων τὸ Συνέδριόν Σας ἐκ μέρους τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ τῶν Καθηγητῶν, εὐχομαι καὶ προτείνω ὅπως ἡ Ἐκκλησία καὶ αἱ Χριστιανικαὶ Ὄργανώσεις προβάλουν μίαν ἡμέραν ἐνώπιον τῶν πιστῶν ὄχι μόνον ὄσους καθηγιόσθησαν διὰ τὴν πίστιν των, ἀλλὰ καὶ Ἐκείνους — καὶ πρὸ πάντων Αὐτοῦς — οἱ ὅποιοι ἀνεδειχθῆσαν Ἅγιοι καὶ Μάρτυρες διὰ τὰς μεγάλας κοινωνικὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερον, ὡς δρῶντα μέλη ὑπὲρ τοῦ Συνόλου, ὡς χρήσιμοι Ἄνθρωποι, ὡς ἐργάται Προόδου καὶ Πολιτισμοῦ, ὡς ὄργανα φωτισμοῦ καὶ ἀνατάξεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς.

Κύριε Πρόεδρε,

Σὰς συγκαίρως διὰ τὴν ὥραίαν καὶ πράγματι ἐπίκαιρον πρωτοβουλίαν Σας καὶ Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν τιμητικὴν διὰ τὴν Σχολὴν μας πρόσκλησίν Σας.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

Δευτέρα 14 Μαΐου 1956

- «Τὸ νόημα τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς Παραδόσεως»: κ. *Βιηρηαίου*, Μητροπολίτου Σάμου.
- «Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτικὴ Ζωή»: ὑπὸ κ. *Στ. Στεφανοπούλου*, Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Κοινωνικοῦ Κόμματος.
- «Ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ καὶ ὁ Ἑλληνοχριστιανικὸς Πολιτισμὸς»: ὑπὸ κ. *Σπ. Νικολαΐδη*, Βουλευτοῦ — τέως Ὑπουργοῦ.
- «Χριστιανισμὸς καὶ Ἑλληνικὰ Γράμματα»: ὑπὸ κ. *Ι. Σταματάκου*, Κοσμητοροῦ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς.
- «Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς Ἀρχαίας Λατρείας»: ὑπὸ κ. *Στ. Κυριακίδη*, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
- «Χριστιανισμὸς καὶ σύγχρονος Ἑλληνικὴ Λογοτεχνία»: ὑπὸ κ. *Μέλη Νικολαΐδη*, Λογοτέχνου.

Τρίτη 15 Μαΐου

- «Χριστιανισμὸς καὶ Ἰδιοκτησία»: ὑπὸ κ. *Δ. Στεφανίδη*, Καθηγ. τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- «Αἱ χριστιανικαὶ βάσεις τῆς Δημοκρατίας»: ὑπὸ κ. *Χ. Φραγκίστα*, Προπρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
- «Ἡ χριστιανικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τὴν Ἑρμηνείαν τοῦ Δικαίου»: ὑπὸ κ. *Π. Ζέπου*, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- «Τὰ χριστιανικὰ πλαίσια τῆς οἰκονομικῆς Πολιτικῆς»: ὑπὸ κ. *Σπ. Ἀγαπητίδη*, Καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τῆς Α.Σ.Β.Σ.
- «Ἡ ἐκκλησία καὶ ὁ ἀνθρώπινος παράγων»: ὑπὸ κ. *Εὖστ. Μαζαράκη*, Ἀντιπροσώπου τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας.
- «Χριστιανισμὸς καὶ μὀρφωσις»: ὑπὸ κ. *Π. Κορόντζη*, Διευθυντοῦ τῆς Ραλλεῖου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας.
- «Αἱ Ἐπιστήμαι κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους αἰῶνας τοῦ Βυζαντίου»: ὑπὸ κ. *Κ. Δ. Κωτσάκη*, Ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν.

Τετάρτη 16 Μαΐου

- «Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα»: ὑπὸ κ. *Ν. Δούβαρι*, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- «Χριστιανισμὸς καὶ Τέχνη»: ὑπὸ κ. *Κ. Γεωργούλη*, Γεν. Γραμμ. τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.
- «Ὁ μικρόκοσμος καὶ ἡ σκοπιμότης τῆς ζωῆς»: ὑπὸ κ. *Κ. Μουτούση*, Καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- «Χριστιανισμὸς καὶ Θετικαὶ Ἐπιστήμαι»: ὑπὸ κ. *Στ. Πλακίδη*, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- «Τὸ χριστιανικὸν ἦθος»: ὑπὸ κ. *Β. Ἰωαννίδη*, Κοσμητοροῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- «Χριστιανισμὸς καὶ Τεχνικὴ»: ὑπὸ κ. *Ν. Θεοφανοπούλου*, Καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου.
- «Ὁ Χριστιανισμὸς ὡς παράγων τῆς ψυχικῆς ὑγιείας»: ὑπὸ κ. *Ν. Κωνσταντινίδη*, Καθηγητοῦ — Ψυχιάτρου.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Βασικαὶ ὄψεις τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ὑπὸ *Θωμαδάκη Βασιλείου*, 8ον σελ. 200.

Ἀποτελεῖ εὐχάριστον γεγονός ὅτι ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου ἀσχολοῦνται μὲ ζέοντα θέματα τῆς ἀρμοδιότητος των μὲ ἐπιστημονικότητα ἀξιόλογον, τὸ κύρος τῆς ὁποίας ἐπαυξάνει ἢ μακρὰ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ κτηθεῖσα πείρα.

Εἰς τὴν λαμπρὰν ὄντως καὶ λίαν χρήσιμον ἐργασίαν του ὁ κ. Θωμαδάκης ἐξετάζει κατὰ πρῶτον τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ χερσαίου Ἑλληνικοῦ χώρου καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ πληθυσμόν. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ὁ συγγραφεὺς μᾶς δίδει πλήρη τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλληνικῆς γεωργικῆς, κτηνοτροφικῆς, δασικῆς, μεταλλευτικῆς, ἀλιευτικῆς καὶ βιομηχανικῆς παραγωγῆς.

Μεθ' ὃ ὁ κ. Θωμαδάκης ἐξετάζει τὰς εὐμενεῖς ἐπιδράσεις τῆς παραγωγῆς εἰς τὸ ἰσοζύγιον τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν, τοὺς συντελεστὰς τῆς προστασίας καὶ ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς (κρατικαὶ συγκεντρώσεις, ἐπιδοτήσεις, δασμολογικὴ προστασία κ.τ.λ.), ὡς καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς παραγωγῆς τῆς ὑποτιμῆσεως τῆς δραχμῆς.

Τὸ τελευταῖον τμήμα τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Θωμαδάκη ἀσχολεῖται ἐιδικώτερον μὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον, τὰς ἐιδικὰς αὐτοῦ συνθήκας, τὰ στάδια τὰ ὅποια διήλθε κατὰ τὴν περίοδον μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, τοὺς τρόπους ἐνισχύσεώς του κ.λ.π.

Ὁ κ. Θωμαδάκης ἔζησεν ὡς ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Οἰκονομίας ὄλην τὴν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν περίοδον, τὴν τόσον πράγματι ἀνώμαλον συνεπεία τοῦ πολέμου τῆς κατοχῆς καὶ τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος καὶ τῆς ἀνταρσίας. Μᾶς ἐκθέτει τὰ γεγονότα καὶ τὰ ληφθέντα μέτρα καὶ κατὰ τοῦτο τὸ βιβλίον του εἶναι χρήσιμος πηγὴ πληροφοριῶν, ἀνεξαρτήτως τῆς θέσεως τὴν ὅποια δύναται τις νὰ λάβῃ ἀπέναντι τῆς ἀσκηθείσης ἐν γένει οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἢ ὅποια πολλάκις δὲν δύναται νὰ ἀξιῶσῃ ὅτι εἶχε σχέσιν στενὴν μὲ τὰ ἔθνικά μας συμφέροντα.

Στρ. Κ. Παπ.

Ἐπερ τῆς Α. Σ. Β. Σ. ὑπὸ *Στρ. Κ. Παπαϊωάννου*, 58 X 86. Σχῆμα σελ. 112.

«Χρυσᾶ ἔπη» θὰ ἔπρεπε ν' ἀποκληθῆ ὁ τόμος αὐτός, εἰς τὸν ὅποιον περιελήφθησαν μερικαὶ ἀπὸ τὰς ὀμιλίαις τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Α.Σ.Β.Σ. κ. Στρ. Κ. Παπαϊωάννου, ὅλαι ἀναφερόμεναι εἰς τὸ ἔργον, τὰς μεθόδους, τὸ πρόγραμμα, τὰς ἐπιδιώξεις, τὰ ἰδανικά τῆς Ἄνωτέρας Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, ἢ ὅποια, ὑπὸ τὴν δημιουργικὴν πνοὴν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς κ. Στρ. Παπ. κατέστη ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος πρωτοπόρον καὶ ὑποδειγματικὸν πνευματικὸν Ἴδρυμα τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸν τόπον μας.

Χρυσᾶ, πράγματι, ἔπη, ἀληθινὰ ὑποθῆκαι ὄχι μόνον πρὸς τοὺς νέους ἀλλὰ πρὸς ὅλους οἱ ὅποιοι ἐνδιαφέρονται ἰδίᾳ τὴν ἐκπαίδευσιν, διὰ τὸ μέλλον καὶ τὴν εὐμερίαν τῆς Πατρίδος μας. Θὰ ἔπρεπε ἀποσπάσματα τῶν ὀμιλιῶν αὐτῶν νὰ περιληφθοῦν εἰς βιβλία «Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων» τῶν Γυμνασίων, ὄχι μόνον διότι εἶναι δείγματα λαμπροῦ ὕφους, καὶ ἐξαιρετα λογοτεχνικὰ κείμενα, ἀλλὰ πρὸ παντός διότι εἶναι ὑποθῆκαι ἀνυψοῦσαι τὴν ψυχὴν, καθιστῶσαι καλυτέρους τοὺς ἀνθρώπους.

Αἱ σελίδες 48—61, 67—76, 80—82, 97—112 θὰ ἔδει νὰ ἀνατυπωθοῦν ἀπὸ τὸ Ἑθνικὸν Τυπογραφεῖον καὶ νὰ διανεμηθοῦν εἰς δεκάδας χιλιάδας ἀντιτύπων, ἰδίᾳ εἰς τοὺς νέους διὰ τὸ ἀμπνευθοῦν καὶ νὰ ἀναταθοῦν ψυχικῶς.

Αἱ ὀμιλίας αὐταὶ ἐξηγοῦν διατὶ ἡ Σχολὴ αὐτὴ, πολλαπλῶς πολεμηθεῖσα, κατέστη τόσον ἀξιοσέβαστον Ἴδρυμα, ἀξιοῦν τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτηρίων τῆς Χώρας. Ἀναντιρρήτως ἡ ὅλη δημιουργικὴ καὶ πρωτότυπος δράσις τῆς ὀφείλεται εἰς τὴν συλλογικὴν προσπάθειαν τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ τῶν Καθηγητῶν, ἀλλὰ αἱ πάντες—ἐχθροὶ καὶ φίλοι τῆς Σχολῆς—ἀναγνωρίζουν τὴν συμβολὴν τοῦ κ. Παπαϊωάννου, θυσιάσαντος καὶ τὴν ὑγείαν του εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐκπαιδευτικὴν προσπάθειαν,

Ὁ γράφων τὰς γραμμάς αὐτὰς πιστεύει εἰς τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς καὶ εἶναι πολὺ

ὑπερήφανος, διότι, ὡς προϊστάμενος ἄλλοτε τῆς Ὑπηρεσίας Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδευσεως, συνέβαλε κατὰ τὰ πρῶτα τῆς βήματα διὰ ν' ἀντιμετώπιση ἡ Σχολὴ τὰς ἐναντίον τῆς ἀντιδράσεις καὶ τὰς εἰς βάρος τῆς παρεξηγήσεις. Καὶ εἶναι δι' ἡμᾶς ὑπερήφανος διότι ἠδυνήθη νὰ ἐκτελέσῃ ἕν χρέος ἀπέναντι τῶν νέων, ἕν ἔθνικόν χρέος, διότι ἡ ὑποστήριξις τῆς Α.Σ.Β.Σ. εἶναι πράγματι ἔθνικόν χρέος. Τὸ Ἔθνος εἶναι ὑπερήφανον διὰ τὴν Α.Σ.Β.Σ. καὶ ἡ Α.Σ.Β.Σ. ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι ἀνταξία τῆς ἔθνικῆς τῆς ἀποστολῆς.

Χαίρω διότι μοῦ δίδεται ἀκόμη ἡ εὐκαιρία νὰ τονίσω ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Α.Σ.Β.Σ., ὅχι μόνον διὰ τὴν οὐσιαστικὴν προαγωγὴν τῆς ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τυπικὴν τῆς ἀναγνώρισιν, διὰ τὴν ὀρθὴν ὀνομασίαν τῆς εἰς «Ἀνωτάτην». Εἶναι ἐπίσης χρέος νὰ τονισθῇ αὐτό, διότι ὡς προϊστάμενος τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους δύναμαι περισσότερο παντὸς ἄλλου νὰ γνωρίζω τὸν κόπους καὶ τὰς θυσίας τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς, τὰς ἀδίκους ἐξ ἀγνοίας ἢ κακοπιστίας παρεξηγήσεις τοῦ ἔργου του, ὅπως ἐγὼ δύναμαι περισσότερο παντὸς ἄλλου νὰ γνωρίζω τὸν «σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου», τὸν ὅποιον ἔφερε ἐπὶ τόσα ἔτη, συναντῶν τὴν ἀγνωμοσύνην, πολλακίς, τῶν σπουδαστῶν, παρασυρομένων, ὡς μὴ ὤφειλε, ἀπὸ δημοκοπίας ἐλευσίνης πράγματι μορφῆς.

Ἡ δημοσιευομένη πρὸς Ἐπ. Χαρίλαον ἐπιστολὴ τοῦ κ. Παπ. ἀποδεικνύει πόσον ὀρθῶς τὰ πάντα προεῖδε ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς. Ὁ κ. Παπ. ἔχει χρέος νὰ δημοσιεύσῃ ἕν καιρῶ καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀειμνήστου Ἰδρυτοῦ τῆς Σχολῆς Ε. Χαριλάου καὶ ὅλα τὰ ἔγγραφα τὰ σχετιζόμενα μὲ τὸν διεσπασθέντα ἀγῶνα διὰ τὴν Σχολήν. Ἡ ἀλήθεια πρέπει πλήρως νὰ γνωσθῇ, διὰ νὰ πληροφορηθῇ καὶ ἡ κοινῶνία καὶ ἡ σπουδάζουσα νεολαία τί ἀντεμετώπισε ἡ Σχολὴ κατὰ τὴν πρώτην δεκαετίαν τῆς — πόσας ἀντιδράσεις, πόσας κακοπιστίας, πόσων ἄγνοιων, πόσων μωρολογιῶν καὶ ἰδίᾳ πόσων ἐμπάθειων καὶ ἀγανακτισμῶν καὶ ἰδίᾳ ὁ Διευθυντῆς τῆς, προασπίζων καὶ ἀναδεικνύων τὴν Α.Σ.Β.Σ.

Γ. Βασιλειάδης

Σύγχρονα προβλήματα οικονομικῆς θεωρίας. Ἡ ἔννοια τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ὑπὸ Νικολάου Κ. Ἀναγνωστοπούλου, Ἀθήναι, 1955, σσ. 120.

Ἡ ὡς ἔνω ἔργασια τοῦ καθηγητοῦ τῆς Οἰκονομικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Χάουαρντ τῆς Οὐάσιγκτῶνος, κ. Ν. Κ. Ἀναγνωστοπούλου (Ν. C. Anagnos), ἀπετέλεσε διατριβὴν ἐπὶ διδακτορικῆς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ ἔργασια αὕτη πραγματεύεται συνθετικῶς ἕν τοῦ μέχρι πρό τιος παραμελημένου καὶ ἤδη εὐρέως ἐρευνωμένου πολυπλόκου προβλήματος τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, περὶ τὸ ὅποιον σήμερον κινεῖται ἡ γενικὴ οικονομικὴ θεωρία. Στηρίζεται δὲ αὕτη ἐπὶ πλουσίας καὶ μάλλον συγχρόνου βιβλιογραφίας καὶ προσωπικῆς συμβολῆς τοῦ συγγραφέως.

Ἀρχικῶς ἐκτίθενται καὶ μελετῶνται αἱ σχετικαὶ ἀπόψεις ἐπιφανῶν οικονομολόγων καὶ ἰδίᾳ τῶν G. Cassel, J. M. Clark, A. F. Burns καὶ J. A. Schumpeter. Ἀναφέρονται δὲ παρεπιπτόντως καὶ αἱ συμπτωματικῶς διατυπωθεῖσαι γνώμαι ἐπὶ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν K. Marx, Tugan, Baranofsky, Aftalion, Spiethoff, W. C. Mitchell καὶ ἄλλων. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν ἀποδίδει τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν εἰς πληθυσμιακὰς μεταβολὰς. Οὗτος ὑποστηρίζει ὅτι πρὸς διατήρησιν οικονομικῆς ἰσορροπίας ἀπαιτεῖται ἀνάλογος αὐξησις πληθυσμοῦ, παραγωγῆς καὶ πραγματικοῦ κεφαλαίου. Ἡ οικονομικὴ ἀνάπτυξις ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τοῦ σχηματισμοῦ πραγματικοῦ κεφαλαίου καὶ μετρεῖται διὰ τῆς αὐξησεως τοῦ κεφαλαίου τούτου κατὰ τὴν δεδομένην χρονικὴν περίοδον σχηματισμοῦ τοῦ ἐσοδήματος. Κατὰ τὸν J. M. Clark, ὅρος ἐπιτεύξεως οικονομικῆς ἰσορροπίας εἶναι ἡ σταθερότης συμμετοχῆς τῶν συντελεστῶν εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν. Προϋπόθεσις ὅθεν διατηρήσεως αὐτῆς εἶναι ἡ συνεχὴς οικονομικὴ ἀνάπτυξις.

Ἡ ταχύτης τῆς οικονομικῆς προόδου καὶ αἱ μεταβολαὶ τῶν ἐπὶ μέρους μεγεθῶν, κατὰ τὸν A. F. Burns, προέρχονται ἐκ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὴν μεταβολὴν αὐτὴν δεικνύουν αἱ μακροχρόνιοι τάσεις, αἵτινες παρουσιάζουν τὴν συνέχειαν,

τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν μεταβλητότητα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ὁ J. A. Schumpeter δέχεται ὅτι ὑφίσταται διάκρισις μεταξὺ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ παραγόντων ὑπευθύνων διὰ τὰς μεταβολὰς εἰς τὴν οἰκονομικὴν πορείαν. Αἱ μεταβολαὶ αὗται ὀφείλονται, πρωτίστως, εἰς τοὺς ἐπιχειρηματικοὺς νεωτερισμοὺς καὶ δευτερευόντως εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, τὴν συσσώρευσιν τοῦ κεφαλαίου, τὴν ἀποταμίευσιν καὶ τὸν πληθυσμὸν. Ἡ οἰκονομικὴ ἐξέλιξις εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρηματικῶν νεωτερισμῶν, ἐνῶ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις συνιστᾷ τὴν βραδεῖαν καὶ συνεχῆ μεταβολήν, ἥτις δὲν προκαλεῖ οἰκονομικὰς διαταραχὰς.

Συμπληρωματικὰς ἐρμηνείας ἐπὶ τῆς πορείας τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ὁ κ. Ἀναγνωστόπουλος εὐρίσκει εἰς τὰς περὶ παραγωγῆς θεωρίας τῶν κλασικῶν καὶ νεοκλασικῶν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰς τῶν E. von Böhm-Bawerk, A. Marshall καὶ J. M. Keynes. Ὁ τελευταῖος τούτων ἐχρησιμοποίησε τὴν περὶ προσδοκιῶν θεωρίαν τοῦ πρὸς ἐρμηνείαν τῶν βραχείας καὶ μακρᾶς πνοῆς μεταβολῶν τῆς οἰκονομίας. Οὕτω ὁ Keynes εἰσήγαγε τὰς μελλοντικὰς δυνατότητας ὡς καθοριστικοὺς παράγοντας τῆς παρούσης παραγωγικῆς δραστηριότητος καὶ συνεπῶς συνέβαλεν ἀποφασιστικὰς εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς θεωρίας περὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Σὺν τῇ προόδῳ τῆς μελέτης τῶν κεῖνσιανῶν πολλαπλασιαστοῦ καὶ ἀρχῆς τῆς ἐπιταχύνσεως, προσδιορίζεται σαφέστερον ἡ ἔννοια τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Οὕτω, ἡ ἐπὶ πλέον ὑφισταμένη διαφορά μεταξὺ τοῦ μεγέθους τοῦ εἰσοδήματος δύο ἀλληλοδιαδόχων χρονικῶν περιόδων συνιστᾷ τὸν βαθμὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἡ πλέον πρόσφατος θεωρία τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως θεμελιούται διὰ τῆς σοβαρᾶς συμβολῆς οἰκονομολόγων τοῦ διεθνοῦς κύρους τῶν W. Fellner, S. Kuznets, R. F. Harrod, E. D. Domar, J. R. Hicks, A. H. Hansen καὶ W. W. Rostow. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν δέχεται ὅτι τὸ ποσοστὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὄγκου τῆς καταναλώσεως, καθορίζοντος τὴν ἀποταμίευσιν. Ὁ Kuznets καθορίζει τὸν βαθμὸν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως διὰ τοῦ βαθμοῦ αὐξήσεως τοῦ κατὰ κεφαλὴν παραγωγικοῦ ἀποτελέσματος καὶ τοῦ κεφαλαίου. Κατὰ τὸν Harrod, ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις προϋποθέτει διατήρησιν πλήρους ἀπασχολήσεως ὑπὸ μεταβαλλομένης συνθήκας καὶ διακρίνεται εἰς φυσικὴν, ἀναγκαίαν καὶ πραγματοποιουμένην. Ἡ σχέσις τῶν τριῶν αὐτῶν διακρίσεων προσδιορίζει μακροχρονίως τὴν κατάστασιν τῆς οἰκονομίας. Ἄλλ' ὑφίσταται πραγματικὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ὅταν αὕτη εἶναι ἐπιταχυνομένη.

Ἴνα ἡ οἰκονομία διατηρεῖται συνεχῶς εἰς κατάστασιν πλήρους ἀπασχολήσεως, παρατηρεῖ ὁ Domar, δεόν νὰ προκαθορίζεται τὸ ποσοστὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἐὰν ἡ ἐπένδυσις αὐξάνῃ κατὰ διάφορον ποσοστὸν τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς διατήρησιν οἰκονομικῆς ἰσορροπίας, τότε ὑφίσταται ἐλαττωματικότης εἰς τὸ οἰκονομικὸν σύστημα, προερχομένη ἐκ τῆς μὴ ὀρθῆς χρησιμοποίησεως τῶν δυνατοτήτων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ὁ Hicks ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐκάστοτε αὐξήσις τοῦ ὄγκου τοῦ παραγωγικοῦ ἀποτελέσματος καθορίζει τὸν ἀντίστοιχον βαθμὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐξ ὅς ἐξαρτᾶται ὁ ὅλος μηχανισμὸς τῆς οἰκονομίας. Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ἀντανακλᾷ τὰς μεταβολὰς τῶν ἐπένδύσεων, σχετιζομένων πρὸς τὰς μεταβολὰς τῆς παραγωγικῆς ἀποτελεσματικότητος. Οὕτω, δεόν νὰ ὑφίστανται σταθεραὶ ἀναλογίαι μεταξὺ εἰσοδήματος καὶ ἀποταμίσεως, ὧν τὰ ποσοτὰ αὐξήσεως ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι ὀρθῶς καθωρίσθη.

Βασικὸς παράγων ἐρεύνης τῆς δυναμικῆς οἰκονομίας εἶναι, κατὰ τὸν A. H. Hansen, ἡ διαπίστωσις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τοῦ πληθυσμοῦ παραμένουτος ἀμεταβλήτου, ὁ βαθμὸς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καθορίζεται ἐκ τῆς ἐκάστοτε καθαρᾶς αὐτονόμου ἐπένδύσεως, προκαλουμένης ὑπὸ τῶν ἐπιχειρηματικῶν νεωτερισμῶν, μέσῳ τοῦ ὑπερπολλαπλασιαστοῦ. Ὁ ὑπερπολλαπλασιαστὴς δὲ ἀποτελεῖ συνάρτησιν, τὸσον τῆς ὀριακῆς ροπῆς πρὸς κατανάλωσιν, προσδιοριζομένης τὴν ἀξίαν τοῦ πολλαπλασιαστοῦ, ὅσον καὶ τοῦ συντελεστοῦ τῆς ἐπιταχύνσεως.

Ὁ Rostow, τέλος, κατατάσσει τὴν πολλαπλότητα τῶν μεταβλητῶν εἰς ἕξ ὁμά-

δας, καλουμένας «προδιαθέσεις». Αί έν λόγω ομάδες είναι αί έξής: Τής εξέλιξεως των θετικῶν έπιστημῶν, τής υλικῆς προόδου, τής τεκνοποιίας (έπηρεαζούσης τόν δυνατόν καί τήν ποιότητα τοῦ εργατικοῦ δυναμικοῦ), τῶν ἐπιχειρηματικῶν νεωτερισμῶν, τής ἐφαρμογῆς μεθόδων έπιστημονικῆς ἢ ὀρθολογικῆς ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας, καί τῆς καταναλώσεως. Αἱ προδιαθέσεις αὗται συνθέτουν τόν τρόπον ἀντιδράσεως τῆς κοινωνίας εἰς τās οικονομικὰς δυνατότητας. Ἡ μελέτη τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως διεξάγεται κατόπιν ἐξετάσεως τῆς οικονομίας μακροχρονίως, ἤτις, έν τῇ διαρροῇ τοῦ χρόνου, ὀφίσταται ἀλληλεπίδρασιν καί συνυφασμόν κοινωνικῶν, οικονομικῶν καί πολιτικῶν παραγόντων.

Ἐπί τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω ἀπόψεων καί θεωριῶν, ὡς καί πολλῶν ἄλλων παραλειπομένων εἰς τήν παρούσαν παρουσίαν, ὁ συγγραφεὺς συνθέτει τās ἰδίας αὐτοῦ γνώμας, αἵτινες περισσότερον περιστρέφονται εἰς τόν καθορισμόν τῆς έννοιᾶς τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, έν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τήν έννοιαν τῆς οικονομικῆς εξέλιξεως.

Τὸ θέμα τῆς έν λόγω διατριβῆς ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον εἰς τήν ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν καί ὡς ἐκ τούτου πληροῦται σοβαρὸν κενόν. Ἡ διαπραγματευσις αὐτοῦ συντελεῖται κατὰ τρόπον τῶσον συστηματικόν καί ἐξαντλητικόν, ἰδίᾳ ἀπὸ ἀπόψεως έννοιολογικῆς καί θέσεως τοῦ προβλήματος τῆς δυνατότητος πραγματοποιήσεως καί διατηρήσεως εἰς ἕκαστον σημεῖον τῆς εξέλιξεως τῶν ἀρίστων ἀναλογιῶν, αἵτινες ὡδηγοῦν πρὸς τήν οικονομικὴν πρόδον ἄνευ διαταραχῶν, ὥστε νὰ δικαιολογηται πλήρως ἡ ὁμόθυμος ἀποδοχὴ τῆς ἐργασίας ταύτης καί διὰ τοῦ βαθμοῦ «ἄριστα» ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

K. B. M.

The great Economists; their lives and their conceptions of the world, by Robert L. Heilbroner, Revised edition with two supplementary chapters, by Paul Streeten, Cambridge, W. Heffer and sons Ltd., 1955. Pp. 320 demy 8vo, price 28 S. Net.

Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὑπὸ τὸν τίτλον «οἱ μεγάλοι οικονομολόγοι, ἡ ζωὴ των καί αἱ περὶ τοῦ κόσμου ἀντιλήψεις αὐτῶν», ἐξεδόθη ἀρχικῶς εἰς τās Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Φιλόσοφοι τοῦ κόσμου» (*The Worldly philosophers*), ἔνθα ἔτυχεν μεγάλης ὑποδοχῆς. Ἡ παρούσα ἔκδοσις ἀνεθεωρήθη καί συμπληρώθη ὑπὸ τοῦ P. Streeten διὰ δύο νέων κεφαλαίων. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἀνασκοπεῖ τὸν σημερινόν κόσμον καί τὸ δεύτερον παρέχει πλήρη ἐπί τοῦ θέματος βιβλιογραφίαν.

Ὁ R. L. Heilbroner δέν ἀπευθύνεται μὲ τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τοὺς εἰδικούς ἀλλ' εἰς τὸ εὐρύτερον ἀναγνωστικόν κοινόν. Τούτου προσπαθεῖ νὰ διεγείρῃ τὸ ἀμείσον ἐνδιαφέρον καί τοῦτο θέλει νὰ ἐνημερώσῃ, κατὰ ἀπλουστευμένον τρόπον, ἐπί τῶν θεωριῶν καί τῆς ζωῆς τῶν μεγάλων τῆς ἀνθρωπότητος οικονομολόγων, ἀπὸ τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος καί ἐντεῦθεν. Ὡς γνωστόν, ὑποστηρίζει, ὁ κόσμος τῆς σημερινῆς τῆς ἐποχῆς τῶν οικονομολόγων. Παντοῦ καί πάντοτε γίνεται εὐρὺς λόγος ἐπὶ οικονομικῶν θεμάτων ἢ χρησιμοποιοῦνται οικονομικοὶ ὄροι. Μέγα μέρος τοῦ κοινοῦ ἀγνοεῖ τήν πραγματικὴν αὐτῶν σημασίαν, τήν προέλευσίν των καί τās συνθήκας τῆς δημιουργίας των. Αὐτὸ τὸ μέγα μέρος, ἐπιθυμεῖ ὁ συγγραφεὺς νὰ κατατοπίσῃ καί φαίνεται ὅτι τὸ ἐπιτυγχάνει.

Εἰς τήν ἔκθεσιν τῆς ζωῆς καί τῶν ἀντιλήψεων τῶν μεγάλων οικονομολόγων δέν περιλαμβάνει βεβαίως τὸ σύνολον ἐξ αὐτῶν. Κάμνει ἐπιλογὴν καί διὰ μὴ ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ Adam Smith. Ἀσφαλῶς, τὸ ἐκδοθὲν τῷ 1776 ἔργον τοῦ Smith, περὶ τοῦ πλοῦτου τῶν ἔθνων, εἶναι τὸ πρῶτον ὅπερ ἔθεσε τās ἐπιστημονικὰς βάσεις τῆς Οἰκονομικῆς, ἢ συμβολὴ έν τούτοις τῶν παλαιότερων φιλοσόφων εἰς τήν θεμελίωσιν τῆς Οἰκονομικῆς ἤτο ἐπίσης ἐξαιρετικῆ.

Ἐφοῦ ὁ συγγραφεὺς ἀφιερῶσει πολλὰς σελίδας εἰς τήν ζωὴν καί τὸ ἔργον τοῦ Smith, προχωρεῖ εἰς τοὺς συνεχιστὰς αὐτοῦ καί τοὺς συμπληρωτὰς του, τοὺς λοιποὺς κλασικοὺς οικονομολόγους. Ἰδιαίτερός σταθεμεῖ εἰς τοὺς Thomas R. Malthus καί

David Ricardo, τῶν ὁποίων αἱ θεωρίαι εἶναι αἱ ἀξιολογώτεραι τῶν κλασικῶν, αἱ δὲ περὶ πληθυσμοῦ ἀντιλήψεις τῶν ἐξακολουθοῦν εἰσέτι νὰ ἐπικρατοῦν.

Τοὺς κλασικοὺς διαδέχονται οἱ οὐτοπισταὶ σοσιαλισταί, ἔξ ὧν περισσότερον ἐνδιαφέρουν οἱ John Stuart Mill, Charles Fourier, Henri de Saint-Simon, καὶ Robert Owen. Τοῦτους ἀκολουθεῖ ὁ μέγας θεμελιωτὴς τῆς σχολῆς τοῦ λεγομένου ἐπισημικοῦ σοσιαλισμοῦ, ὁ Karl Marx, ἐπὶ τῶν θεωριῶν τοῦ ὁποίου ἐδράζεται ὁ κομμουνισμός. Ὁ ἐπόμενος σταθμὸς ἀνήκει εἰς τὸν Henry George καὶ τὴν περὶ ἀπλῆς φορολογίας θεωρίαν του, ἡ ὁποία ἀκόμη καὶ σήμερον προσηλυτίζει ὁπαδοῦς. Τοῦτον ἀκολουθεῖ ὁ John A. Hobson, τοῦ ὁποίου ἡ οἰκονομικὴ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, κατὰ τὸν συγγραφέα, δὲν ἔτυχεν ἀκόμη τῆς δεούσης ἀναγνωρίσεως.

Κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, ὁ συγγραφεὺς παραδέχεται τρεῖς μόνον ἐξεχούσας φυσιογνωμίας. Τὴν τοῦ Thorstein B. Veblen, τὴν τοῦ John M. Keynes καὶ τὴν τοῦ Joseph A. Schumpeter. Οἱ τρεῖς αὐτοὶ μεγάλοι τὸν ἀπασχολοῦν ἐν συνεχείᾳ καὶ πρὸ παντὸς ὁ Keynes.

Ἐν τούτοις, ὁ συγγραφεὺς δὲν παραλείπει ἀπὸ τοῦ νὰ ἀναφερθῆ καὶ εἰς ἄλλους μεγάλους οἰκονομολόγους, τοῦ ἀπωτέρου καὶ ἐγγύς παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν τοὺς Ἀριστοτέλην, J. B. Clark, J. M. Clark, F. Y. Edgeworth, I. Fisher, A. H. Hansen, F. Hayek, S. W. Jevons, F. List, A. Marshall, J. Mill, F. Quesnay, J. B. Say, F. H. Taussig, J. H. Von Thünen καὶ L. Walras.

Τὸ παρὸν βιβλίον τερματίζεται δι' ἀνασκοπήσεως τῶν σημερινῶν οἰκονομικῶν τάσεων καὶ τῶν προβλέψεων, ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν διαφόρων περὶ τοῦ κόσμου ἀντιλήψεων τῶν προμνησθέντων οἰκονομολόγων. Τούτέστιν, ὑπὸ τὸ πρῖσμα ἑνὸς κόσμου «ἐξαισίου» τοῦ Smith, «ζοφεροῦ» τῶν Malthus καὶ Ricardo, «ῥαίου» τῶν οὐτοπιστῶν σοσιαλιστῶν, «ἀδυσωπήτου» τοῦ Marx, «ἀγρίου» τοῦ Veblen, «ἀσθενοῦς» τοῦ Keynes καὶ «συγχρόνου» τοῦ Schumpeter.

Οὕτω, ἀπὸ τὴν σοφίαν αὐτῶν τῶν γιγάντων τῆς Οἰκονομικῆς, δρέπεται ἡ γνώσις, βάσει τῆς ὁποίας ἐξετάζεται τὸ παρὸν καὶ ἀντιμετωπίζεται τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τοῦ κόσμου ἀπὸ τοὺς εἰδικούς καὶ τοὺς ὑπευθύνους.

K.B.M.

The theory of international economic policy, by James Ed. Meade, Volume II, Trade and welfare, Mathematical supplement. Oxford, Oxford University Press, 1955. Pp. VIII+128. Price 25 s net.

Ὁ διεθνῶς γνωστὸς καθηγητὴς τοῦ Ἐμπορίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου J. E. Meade, ἤρχισε τῷ 1951 καὶ ἤδη συνεπλήρωσε τὸ ὡς ἄνω δίτομον ἔργον του ἐπὶ τῆς θεωρίας τῆς διεθνούς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν τυπογραφείων τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης καὶ διὰ λογαριασμόν τοῦ Ἀγγλικοῦ Βασιλικοῦ Ἰνστιτούτου Διεθνῶν Ὑποθέσεων. Εἰς αὐτὸ ἐκδηλοῦται ἐπιτυχῶς ὁ συνδυασμὸς τῆς βαθείας, συγχρόνου καὶ εὐρείας ἐπιστημονικῆς ὠριμότητος τοῦ συγγραφέως μετὰ τῆς μακροχρονίου πείρας του. Ὡς γνωστόν, οὗτος διετέλεσε κατὰ τὰ ἔτη 1937—40 συντάκτης τῶν παγκοσμίων οἰκονομικῶν ἐπισκοπήσεων τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, μέλος καὶ ἀργότερον διευθυντὴς τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς Μεγάλης Βρετανίας κατὰ τὰ ἔτη 1940—47 καὶ ἀκολουθῶν μέλος διαφόρων ἀποστολῶν εἰς διεθνεῖς διασκέψεις.

Ἐκαστος τῶν ὡς ἄνω δύο τόμων συνοδεύεται ἀπὸ συμπληρωματικῶν μαθηματικῶν τεύχος, ἔνθα, διὰ μαθηματικῶν τύπων, ὑποστηρίζονται αἱ ἐπὶ μέρους ἀπόψεις τοῦ συγγραφέως. Αὗται ἐκτίθενται διὰ τῆς νεωτέρας τεχνικῆς τῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως καὶ βασίζονται εἰς τὴν στατιστικὴν μέθοδον οἰκονομικῆς ἰσορροπίας. Ἐν τούτοις, ἐνίοτε ἐπιχειρεῖται καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς μεθόδου τῆς δυναμικῆς μεταβολῆς ἀπὸ τινος ἰσορροπίας εἰς ἕτεραν, παρὰ τὰς μεγάλας δυσχερείας τὰς ὁποίας ὁ κ. καθηγητὴς ἀντιμετωπίζει, λόγῳ τῆς πολυπλοκότητος καὶ εὐρύτητος τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν φαινομένων.

Ὁ πρῶτος τόμος, τιτλοφορούμενος «Ἴσοζύγιον πληρωμῶν», ἀναφέρεται εἰς τὴν

ἐπιλογὴν τῆς καταλλήλου οικονομικῆς πολιτικῆς, πρὸς συνύπαρξιν πλήρους ἀπασχολήσεως εἰς ἐκάστην χώραν (ἐσωτερικῶς) καὶ ἰσορροπίας ἰσοζυγίων πληρωμῶν τῶν διαφόρων χωρῶν (ἐξωτερικῶς). Ὁ τόμος οὗτος ἔτυχε παρ' ἡμῖν ἐμπεριστατωμένης παρουσίας ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Π. Κωνσταντινίδου, εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐπιθεώρησις Οἰκονομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν» (τόμ. 6, 1951, σσ. 480—7).

Ὁ δεύτερος τόμος, τιλοφορούμενος «Ἐμπόριον καὶ εὐημερία», ἀφιεροῦται εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν προϋποθέσεων συνυπάρξεως τῆς προμηθεύσεως πλήρους ἀπασχολήσεως μετὰ τῆς ἰσορροπίας ἰσοζυγίων πληρωμῶν. Ἐξετάζει, ἐκ παραλλήλου, τὰς δυνατότητας περαιτέρω οικονομικῆς ἀναπτύξεως, μέσῳ αὐξήσεως τῆς οικονομικῆς ἀποτελεσματικότητος καὶ καλυτέρας κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Αἱ βελτιώσεις δὲ αὐταὶ ἐπιβάλλουν τὴν ἐφαρμογὴν καταλλήλου ἐμπορικῆς πολιτικῆς καὶ συστημάτων ἐλέγχου τῆς διεθνoῦς μεταναστεύσεως καὶ κινήσεως τῶν κεφαλαίων, δι' ἣν ἐκτίθενται ἔξαιρετικῶς χρήσιμοι ἀπόψεις.

Τὸ ὑπ' ὄψει συμπληρωματικὸν τεῦχος τοῦ δευτέρου τόμου, ὑποστηρίζει διὰ τῆς μαθηματικῆς μεθόδου πολλὰς τῶν ὡς ἄνω ἀπόψεων τοῦ συγγραφέως, εἰς τὰ σχετικὰ εἴκοσι κεφάλαιά του. Αἱ κυριώτεραι ἐξ αὐτῶν ἀφοροῦν τὰ ἐξῆς ἐπὶ μέρους θέματα: Τὰς συνθήκας ἐπιτεύξεως ἀρίστων μεγεθῶν πληθυσμοῦ καὶ ἀποταμιεύσεως, τὴν γενικὴν μέθοδον μετρήσεως μικρομεταβολῶν εἰς τὴν οικονομικὴν πρόοδον, τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου φορολογίας, τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀμέσου φορολογίας ἐπὶ τῆς κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τὰς δυνατότητας ἐπιλογῆς μεταξὺ εἰσαγωγικῶν ἢ ἐξαγωγικῶν δασμῶν καὶ φόρων διαφόρων κατηγοριῶν, ἰδίᾳ πρὸς αὐξήσιν τῶν κρατικῶν ἐσόδων, τὴν ἐπερχομένην μεταξὺ εἰσαγωγικῶν καὶ ἐξαγωγικῶν χωρῶν κατανομήν τοῦ εἰσοδήματος, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῆς κατανομῆς ταύτης, τὰ ἀποτελέσματα τῆς διεθνoῦς μεταναστεύσεως ἐπὶ τῶν διεθνῶν ὄρων τοῦ ἐμπορίου καὶ τέλος τοὺς εἰσαγωγικοὺς περιορισμοὺς ἐν συσχετίσει πρὸς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν καὶ τὴν οικονομικὴν εὐημερίαν.

Ὁμολογουμένως, τὸ δλον ἔργον διακρίνεται διὰ τὴν συστηματικότητα καὶ τὴν βαθύτητά του. Ἐν τούτοις, ἡ κατανόησίς του προϋποθέτει ὄχι μόνον προπαίδευσιν εἰς τὴν μαθηματικὴν οικονομικὴν ἀνάλυσιν, ἀλλὰ καὶ πλήρη ἐνημερότητα ἐπὶ τῆς θεωρίας τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου καὶ διὰ τοῦ μηχανισμοῦ ἀναπροσαρμογῆς του. Συνεπῶς, τοῦτο ἀπευθύνεται ἀποκλειστικῶς πρὸς τοὺς δοκίμους καὶ συγχρονισμένους οἰκονομολόγους.

K.B.M.

Ergaziologija kao zbirna nauka o radnom coveku, Ilija Peric, Beograd, 1956.

Ἐπὶ τὸν ἀνωτέρω τίτλον «Ἐργασιολογία ἢ ἡ ἐπιστῆμη τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἐργασίᾳ», ὁ Σύμβουλος τοῦ ἐν Βελιγραδίῳ Ἰνστιτούτου Διαδόσεως τῆς Παραγωγικότητος τῆς Ἐργασίας κ. Ἡλία Περίτς ἐξέδωσεν αὐτοτελῆ μελέτην του, ἀποτελοῦσαν ἀνάτυπον ἐκ τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ περιοδικοῦ «Ὁργάνωσις τῆς Ἐργασίας» («Organizacija Rada», τεῦχος 3 τοῦ 1956, σσ. 459—464).

Ἐνταῦθα ἀνασκοποῦνται οἱ ὑφιστάμενοι τρόποι προστασίας τῶν ἐργαζομένων καὶ μάλιστα τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἐργατῶν, συνάμα δὲ ἐκτίθεται ἡ σχετικὴ συμβολὴ τῶν διαφόρων ἐπιστημονικῶν κλάδων τῶν ἐπιλαμβανομένων τῆς ἐρεύνης προβλημάτων ἀπασχολήσεως τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Εἰς τοὺς κλάδους τούτους περιλαμβάνονται ἡ Κοινωνιολογία, ἡ Δημογραφία, ἡ Οἰκονομική, ἡ Τεχνική, ἡ Κοινωνικὴ Πολιτικὴ, ἡ Ἐργατικὴ Ψυχολογία, ἡ Στατιστικὴ, ἡ Ὑγιεινὴ τῆς Ἐργασίας, ἡ Γενικὴ καὶ Ἐργατικὴ Ἱατρική, τὸ Ἐργατικὸν Δίκαιον κλπ.

Διαπιστοῦται, ἐν συνερίᾳ, ὅτι ἕκαστος τῶν ἐν λόγῳ κλάδων τῆς ἐπιστήμης παρατηρεῖ καὶ ἐρευνᾷ τὸ οἰκείον φαινόμενον ἀπὸ τῆς ἀποκλειστικῆς αὐτοῦ σκοπιᾶς, διὸ καὶ εἰς πολὺ περιορισμένον ἀριθμὸν προβλημάτων δύναται νὰ δώσῃ ἱκανοποιητικὴν λύσιν. Παρατηρεῖται, ἐπίσης, ὅτι μεταξὺ τῶν κλάδων τούτων δὲν ὑφίσταται συντονισμὸς καθ' ὅσον ἕκαστος εἰδικὸς ἐπιστήμων ἢ ἐμπειρογνώμων δὲν συνεργάζεται, ὡς θὰ ἔπρεπε,

μετά τῶν λοιπῶν συναδέλφων του τῶν ἐτέρων σχετικῶν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ἐργασίαν ἐπιστημονικῶν κλάδων. Οὕτω, τὰ συμπεράσματα ἐκάστου ἐρευνητοῦ δὲν δύναται νὰ θεωρηθοῦν ὅτι εἶναι τὰ ὀρθώτερα.

Κρίνεται ὅθεν ἐπιβεβλημένον ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὅπως ἐπιδιωχθῆ κατ' ἀρχὴν ἐνιαία ὀρολογία ἐπὶ παντός θέματος καὶ ἐννοίας συσχετιζομένης μὲ τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα. Ἐκ παραλλήλου, ἢ κατὰ τὸ δυνατόν ἀρτιωτέρα ἐνοποιήσις τῆς μεθοδολογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς διαδικασίας θὰ ἔξῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὸν εὐχερέστερον καὶ συστηματικώτερον προσδιορισμὸν τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν θεμάτων καὶ συνεπῶς τὴν ὀρθολογικώτεραν ἀντιμετώπισιν τῶν σχετικῶν προβλημάτων. Ἡ κίνησις αὕτη δέον νὰ βασίζεται εἰς τὰς «ἐργασιολογικὰς» ἀρχάς, τὰς κυριαρχουμένας ἀπὸ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς εὐημερίας τῶν ἐργαζομένων ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς συγχρόνου κοινωνικοοικονομικῆς ὀργανώσεως. Αἱ ἀρχαὶ αὗται διέπουν σήμερον τὸν νέον ἐπιστημονικὸν κλάδον τῆς Ἐργασιολογίας. Ἀναμφισβητήτως, ἡ Ἐργασιολογία ἐντάσσεται εἰς τὸν εὐρύτερον ἐπιστημονικὸν κλάδον τῆς Ὀργανωτικῆς. Ὡς γνωστόν, ἡ ὀργανωτικὴ ἀποβλέπει εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐργασίας καὶ γενικώτερον τῆς οἰκονομίας καὶ εἰς τὴν καθορισμὸν τῶν ἀρχῶν ἀποτελεσματικώτερας χρησιμοποίησεως τῆς προσφερομένης ἐργασίας, δίδουσα πάντοτε ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα καὶ τὸ συμφέρον τῆς ὀλότητος.

Γραφεῖον Ἐρευνῶν τῆς Α Σ Β Σ.

Institut za Prouravanje Produktivnosti Rada: Bilten No 2, Beograd, Savezni Zavod za Privredno Planiranje, 1956.

ὑπὸ τοῦ ἐν Βελιγραδίῳ Ἰνστιτούτου Διαδόσεως τῆς Ἐργατικῆς Παραγωγικότητος, ἐκδίδεται ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους τὸ ὡς ἄνω «Δελτίον». Τὸ ἀνά χεῖρας δεῦτερον αὐτοῦ τεῦχος περιλαμβάνει λίαν ἐνδιαφέροντα ἄρθρα, σχόλια, κριτικὰς, περιλήψεις μελετῶν δημοσιευθεισῶν εἰς τὸν διεθνή περιοδικὸν τύπον, ἀπαντήσεις εἰς σχετικὰς ἐρωτήσεις ἀναγνωστῶν, καὶ διεθνή ὀργανωτικὴν βιβλιογραφίαν.

Τὰ κυριώτερα τῶν ἄρθρων εἶναι τὰ ἑξῆς: Τοῦ καθηγητοῦ τῆς Οἰκονομικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βελιγραδίου Vuckovic Milos περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ νομισματικοῦ παράγοντος ἐπὶ τῆς ἐργατικῆς παραγωγικότητος, τοῦ Συμβούλου τοῦ ὡς ἄνω Ἰνστιτούτου Milorad Kostic περὶ τῆς παραγωγικότητος κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ βάμβακος, τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας Aleksandar Mavrencic περὶ παραγωγικότητος κατὰ τὴν νηματοποίησιν τοῦ βάμβακος, τοῦ οἰκονομολόγου B. Deroljο περὶ τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς ὀρολογίας τῆς παραγωγικότητος καὶ τοῦ μηχανικοῦ A. Mavrencic περὶ συστήματος ἐξαερισμοῦ εἰς τὴν ὕφαντουργίαν.

Κρίνεται, ἐπίσης, σκόπιμον νὰ ἀναφερθοῦν ἐνταῦθα καὶ τινες τῶν περιλήψεων μελετῶν ληφθεισῶν ἐκ περιοδικῶν τῆς ἀλλοδαπῆς: Ἐτησια ἐκθεσις τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Εὐρώπην 1954—55, ἡ παραγωγικότης εἰς τὴν οἰκοδομικὴν, ὀργανωτικὰ προβλήματα ἐξετασθέντα κατὰ τὸ τρίτον στατιστικὸν συνέδριον, μέτρησης τῆς παραγωγικότητος, ἀνερχόμενον ἐπίπεδον βιομηχανικῆς παραγωγικότητος, οἰκονομία καὶ παραγωγικότης, συγχρονισμὸς καὶ ἀποδοτικότης τῶν αἰθηροδρόμων, ἐργατικὴ ἐπιτυχία διὰ τῆς ὀργανωτικῆς, ἡ ὀρθολογικὴ ὀργάνωσις εἰς τὴν παραγωγὴν φανελῶν καὶ καλτσῶν, ἡ ὀργάνωσις κλωστοῦφαντουργίας βάμβακος, μέθοδος σπουδῶν, ἡ ἀποτελεσματικότης τῆς σφρηλατήσεως ὡς ἐξάρτησις τοῦ μεγέθους τῆς σφύρας, ἐξέτασις πρώτων ὑλῶν διὰ ραδιενεργείας, ὁ ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος ὡς κύριος καὶ ὑπηρετῆς τοῦ ἀνθρώπου, τὰ προγράμματα καὶ οἱ ἔλεγχοι, ὀργάνωσις στατιστικῆς ὑπηρεσίας εἰς βιομηχανίαν, μέτρησης τῆς ἐργασίας, βαθμοὶ ἀκριβείας κατὰ τὴν μέτρησιν τῆς ἐργασίας, ἀπλοῦς τρόπος ἐλέγχου ἐργασίας ὑπαλλήλου, ἢ εἰς Η.Π.Α. διάδοσις τῆς ὀργανωτικῆς, ἐννέα βήματα πρὸς βελτίωσιν τῆς ποιότητος, συγχρονισμὸς βιομηχανίας ὕφασμάτων κλπ.

Ἡ ἐν προκειμένῳ ὕλη περιλαμβάνεται εἰς τὰς 150 πυκνοτυπωμένας σελίδας, τετάρτου σχήματος τοῦ περιοδικοῦ καὶ ἀπευθύνεται ὄχι μόνον εἰς τοὺς εἰδικούς τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντα ἐνδιαφερόμενον μὲ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ὀργανωτικὴν.

Γραφεῖον Ἐρευνῶν τῆς Α.Σ.Β.Σ.

Moral in war and work, by T. T. Paterson: An experiment in the management of men. London, Max Parrish, 1955. Pp. 256, price 18 s.

Ὁ καθηγητὴς τῶν Βιομηχανικῶν Σχέσεων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γλασκώβης κ. Τ. Τ. Πάτερσον ἐκθέτει εἰς τὸ παρὸν βιβλίον του τὰ πορίσματα τῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου ἀποστολῆς του. Αὕτη συνίστατο εἰς τὴν ἔρευναν τῶν λόγων εἰς οὓς ὠφείλετο τὸ ὑψηλὸν ποσοστὸν τῶν μὴ φυσικῶν ἀτυχημάτων ἰδίᾳ εἰς τὴν ἀεροπορίαν καὶ τὴν ὑπόδειξιν μεθόδων περιορισμοῦ τοῦ ποσοστοῦ τούτου.

Ἀρχικῶς ὁ συγγραφεὺς μᾶς γνωρίζει τὰ μαθήματα ἅτινα παρηκολούθησε διὰ τὸν ἄνω σκοπὸν καὶ πῶς ταῦτα τὸν ἐβοήθησαν εἰς τὴν πρακτικὴν. Ἀκολουθῶς ἐκθέτει τὸν τρόπον καθ' ὃν ομάδες ἀτόμων σκέπτονται καὶ ἐνεργοῦν, πῶς ὀρισμένοι τύποι ἀτόμων ἐξελίσσονται εἰς φυσικοὺς ἡγέτας ὑπὸ δεδομένας περιστάσεις καὶ πῶς οἱ ἡγέται οὗτοι δύνανται νὰ ἐπηρεάσουν τὴν συμπεριφορὰν τῆς ομάδος καὶ νὰ τὴν καθοδηγήσουν πρὸς τὴν ἐπιθυμητὴν κατεύθυνσιν.

K. B. M.

Communication in industry, by Cecil Chisholm (editor); London, Business Publications and B. T. Batsford, 1955. Pp. XI+284, price 35 s.

Εἰς τὸ ὡς ἄνω βιβλίον περιέχονται 23 μελέται καὶ πέντε συμπληρωματικαὶ περὶ ἀναπτύξεως ψυχολογικῶν σχέσεων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν οἰκονομικῶν μονάδων καὶ ἰδίως τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Αἱ μελέται αὗται ἐγράφησαν ἀπὸ εἰδικούς ὡς οἱ C. Chisholm, ὅστις καὶ ἀνέλαβε τὴν συγκέντρωσιν καὶ κατάταξιν αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν παροχὴν ἀξιολόγου σχετικῆς βιβλιογραφίας μετ' εὐρετηρίου ὕλης, R. W. Bell, M. J. Buckmaster, A. Crawford, A. J. Corfield, M. W. Ivens P. Mosefield, G. Perry καὶ E. Whitfield. Ἀπασαί αἱ μελέται αὗται ἐξετάζουν τὰς σχέσεις τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ομάδων καὶ ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἁρμονικὴν συνεργασίαν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργαζομένων. Ἐπὶ πλέον, αὗται παρέχουν πρακτικὰς ὑποδείξεις χρησιμοποιοῦσας μέσων ἐπικοινωνίας (δι' ὀμιλιῶν, ἐπισκέψεων, τηλεπικοινωνίας, ραδιοφώνου κ.λ.π.) καὶ ἐρευνοῦν τὰς κατηγορίας τῶν γεγονότων ἅτινα ἐπιβάλλουν ἐπικοινωνίαν, ὡς καὶ τὰς μορφὰς ὑπὸ τὰς ὁποίας θὰ πρέπει αὕτη νὰ ἐκδηλοῦται. Ἐν τέλει παρατίθενται αἱ μέθοδοι συνεργασίας ἐργοδοτῶν καὶ ἐργαζομένων.

Δεδομένου ὅτι παρ' ἡμῖν ἡ τεχνικὴ τῆς ἐπικοινωνίας ἐργοδοτῶν καὶ ἐργαζομένων εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς σπαραγανώδη κατάστασιν, βιβλία ὡς τὸ παρὸν δεόν νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτα ὄχι μόνον ἀπὸ εἰδικούς θεωρητικούς, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐπιχειρηματικῆς δράσεως,

K. B. M.

Modern Publicity, by Frank A. Mercer (editor); Silver Jubilee issue of Art and Industry's Annual of International Advertising Art, No 25, 1955 1956. London and New York, Studio Publications, 1955. Pp. 340, 405.

Ἡ ὡς ἄνω ἔκδοσις εἶναι ἡ εικοστὴ πέμπτη, ἦτοι «τοῦ ἀργυροῦ ἰωβιλαίου» τοῦ ἐν Λονδίῳ καὶ Νέᾳ Ὑόρκῃ Ἐργαστηρίου Δημοσιεύσεως Διαφημίσεως. Οὐσιαστικῶς αὕτη ἀποτελεῖ ἐργασίαν παραπομπῆς εἰς πρότυπα διαφημίσεως, ἅτινα διεθνῶς ἐκτιμῶνται καὶ σταθερῶς χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῶν διαφημιστικῶν γραφείων ὄλων σχεδὸν τῶν χωρῶν τῶν ἐπιπορευοσῶν τὴν προώθησιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ των ἐμπορίου.

Εἰδικὸν τῶν καλύτερων διαφημιστικῶν οἴκων 32 χωρῶν, εἰς οὓς περιλαμβάνονται καὶ Ἕλληνας, ἀναπαρήγαγον εἰς τὴν πολυτελεστάτην ταύτην ἔκδοσιν, ἦτις εἶναι συνάμα πλέον ἀρτία καλλιτεχνικῶς καὶ ὀγκωδεστέρα τῶν προηγουμένων 24, διαφημίσεις, ἀποτελοῦσας ἀναμφιβόλως τὴν προθήκην τῆς συγχρόνου διαφημιστικῆς τέχνης. Τοῦτο δὲ διότι ἐνταῦθα ἀντιπροσωπεύονται αἱ σύγχρονοι σχολαὶ καὶ τάσεις εἰς ὅλα τὰ εἶδη διαφημίσεως.

Αί περιλαμβανόμεναι εικόνες καὶ σχέδια εἶναι καταχωρισμένα κατὰ τρόπον ὥστε νὰ διευκολύνεται ἡ μελέτη των, ἀναλόγως τοῦ θέματος. Ὁ πρόλογος τοῦ ἐκδότου δίδει συνάμα σύντομον ἐξιστόρησιν τῆς διαφημιστικῆς ἐξελλίξεως ἀπὸ τῆς ἐμφανισῆς της.

Οἱ ἀσχολούμενοι παρ' ἡμῖν μετὴν διαφήμισιν, τόσον ἐπιστήμονες ὅσον καὶ ἐπαγγελματίαι καὶ καλλιτέχναι, ἔχουν πολλὰ νὰ ὠφεληθοῦν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως καὶ μελέτης τῶν εἰκόνων καὶ σχεδίων τῆς πολυτελοῦς ταύτης ἐκδόσεως.

K. B. M.

The problem of the national debt, by Edward Nevin; Cardiff, University of Wales Press, 1955. Pp. 115, 6s.

Εἰς τὸ ὡς ἄνω σύντομον τοῦτο βιβλίον τοῦ E. Nevin, λέκτορος τῆς Οἰκονομικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Οὐαλλίας, ἐξετάζεται τὸ πρόβλημα τοῦ δημοσίου ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ ὅλου οἰκονομικοῦ συστήματος καὶ ἐπιεκτείνονται αἱ σχετικαὶ περὶ χρέους ἀρχικαὶ θεωρίαι. Εἰδικώτερον ἐρευνῶνται ἡ φύσις τοῦ προβλήματος, τὸ βρετανικὸν δημόσιον χρέος, τὸ χρέος καὶ ἡ ἐθνικὴ λογιστικὴ, τὸ χρέος καὶ ἡ ἐμπορικὴ τραπεζικὴ, οἱ ἰδιώται ὀμολογιῶχοι καὶ ἡ μεταρρυθμίσις τοῦ χρέους, ὡς καὶ ἡ ἐπίδρασις τοῦ δημοσίου χρέους ἐπὶ τῆς πίστεως. Εἰς τὸ τέλος, παρέχεται ἡ κυριώτερα ἐπὶ τοῦ θέματος διεθνῆς βιβλιογραφία.

Αἱ ὑποστηριζόμεναι ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀπόψεις ἐνδιαφέρουν, ὄχι μόνον τοὺς οἰκονομολόγους ἀλλὰ καὶ πάντα ἀσχολούμενον μετὰ τὰ κοινὰ.

K. B. M.

Income and Wealth, by Milton and Richard Stone (editors). Series IV. London, Bowes and Bowes, for the International Association for Research in Income and Wealth, 1955. Pr. XII+388 42s.

Ἡ συσταθεῖσα τῷ 1949 Διεθνῆς Ἑταιρία Ἑρεῦνης Εἰσοδήματος καὶ Πλούτου, ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1951 νὰ ἐκδίδῃ δύο σειρὰς ἐργασιῶν. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει μελέτας ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ τοῦ πλούτου διαφόρων χρονικῶν περιόδων καὶ διαφόρων χωρῶν καὶ ἡ δευτέρα τὴν διεθνή σχετικὴν βιβλιογραφίαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1937 καὶ ἐντεῦθεν.

Ἐκ τῆς πρώτης σειρᾶς ἐκυκλοφόρησαν μέχρι τοῦδε τέσσαρες τόμοι. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν διαλαμβάνει ὀκτὼ ἐργασίας ἐξεχόντων οἰκονομολόγων καὶ οἰκονομομετρητῶν, εἰς αἷς ἐξετάζονται ἡ λειτουργία καὶ τὰ κριτήρια τῆς Ἑθνικῆς Λογιστικῆς καὶ ἐκτίθεται ἡ σχετικὴ ἐπ' αὐτῆς πείρα εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν, τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ὀλλανδίαν.

Ὁ δεῦτερος τόμος ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἔρευναν τῶν μακρᾶς διαρκείας μεταβολῶν τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τοῦ πλούτου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἧτις ἐγένετο ὑπὸ τῶν κορυφαίων ἀναλυτῶν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καθηγητῶν S. Kuznets καὶ R. Goldsmith.

Ὁ τρίτος τόμος περιέλαβεν εἰδικὰς πραγματείας ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Γαλλίας, τῆς Δανίας καὶ τῆς Ἰαπωνίας, ὡς καὶ ἔκθεσιν τῶν δυσχερειῶν, τόσον μέρησεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῶν οἰκονομικῶς καθυστερημένων χωρῶν, ὡς ἡ Ἑλλάς, ὅσον καὶ τῶν συγκρίσεων ἐθνικῶν λογαριασμῶν. Τέλος, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐκδηλούμενον ἐνδιαφέρον ὑπὸ διαφόρων Κυβερνήσεων πρὸς τήρησιν ἐθνικῆς λογιστικῆς.

Ὁ ἐν ἐπικεφαλίδι τέταρτος τόμος περιέχει δέκα μελέτας ἐκ τῶν ἀνακοινωθεισῶν, κατὰ τὸ συνελθόν, κατὰ τὸ πρῶτον ἐξαήμερον τοῦ Σεπτεμβρίου 1953 εἰς τὸ πρόσκιον τῆς Ρώμης Castelgandolfo, Συνέδριον τῆς ὡς ἄνω Ἑταιρίας. Αἱ μελέται αὗται συνδέονται πρὸς τὰ τρία κύρια θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τοῦ Συνεδρίου, ἦτοι πρὸς τὰ οἰκοδομικὰ πρότυπα ἐν συσχετίσει πρὸς τὴν ἐθνικὴν λογιστικὴν, πρὸς τὴν μέτρησιν τοῦ πραγματικοῦ προϊόντος διαχρονικῶς καὶ τῶν διεθνῶν συγκρίσεων τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἀναλυτικώτερον, αἱ μελέται αὗται εἶναι αἱ ἑξῆς: 1) R. Frisch: Ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς λογαριασμοὺς εἰς τοὺς μακροοικονομικοὺς τύπους (σσ. 1—26), 2) R. Stone: Ἐρευνα τῶν οἰκοδομικῶν προτύπων καὶ τῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν (σσ. 27—77), 3) D. B. J. Schouten καὶ J. Lips: Ἐθνικοὶ λογαριασμοὶ καὶ πρότυπα πολιτικῆς (σσ. 78—

100), 4) M. Gilbert και I. B. Kravis : 'Εμπειρικά προβλήματα εις τὰς διεθνείς συγκρίσεις τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος (σσ. 101—119), 5) D. Paige και S. Adler : Διεθνείς συγκρίσεις ἐθνικοῦ προϊόντος, προσέγγις διὰ τῆς βιομηχανίας (σσ. 120—144), 6) J. N. Nicholson : Μερικά προβλήματα μετοήσεως τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος (σσ. 145—166) 7) J. Marczewski : 'Ο ρόλος τῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν εις τὰς προγραμματισμένας οἰκονομίας τοῦ σοβιετικοῦ τύπου (σσ. 167—241), 8) E. F. Jackson : 'Ἐθνικὴ Λογιστικὴ εις τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην (σσ. 242—261), 9) G. Stuvell : 'Η χροῖσις τῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν εις τὴν οἰκονομικὴν ἀνάλυσιν (σσ. 262—321) και 10) R. W. Goldsmith : 'Ο ἐθνικὸς ἰσολογισμὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, 1900—1949 (σσ. 322—386).

Εἰς τὸν ὑπὸ ἔκδοσιν πέμπτον τόμον τῆς παρούσης σειρᾶς πρόκειται νὰ περιληφθοῦν μερικαὶ τῶν λοιπῶν ἀνακοινωθεσῶν κατὰ τὸ προμηθηθὲν Συνέδριον μελετῶν. Αὗται σχετίζονται μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν ὠρισμένων χωρῶν και εἶναι αἱ ἀκόλουθοι : 1) K. Bjerke : Προσωρινοὶ ὑπολογισμοὶ τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος τῆς Δανίας τῶν ἐτῶν 1870—1950, 2) J. Jefferys και D. Walters : 'Ἐθνικὸν εἰσόδημα και δαπάνη τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου, 1870—1952, 3) P. Jostock : 'Η μακροχρόνιος ἀνάπτυξις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῆς Γερμανίας, 4) F. J. Perroux : Μέσα δι' ἀνάλυσιν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἰδιωτικοῦ πλοῦτου ἐν Γαλλίᾳ, 1826—1914 και 5) Y. Yamada : Οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις και ἀποταμίευσις ἐν Ἰαπωνίᾳ βάσει προσφάτων ὑπολογισμῶν.

Διὰ τοὺς παρ' ἡμῖν ἀσχολουμένους μὲ τὰ συνολικὰ μεγέθη τῆς οἰκονομίας και τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν, εἶναι προφανῆς ἡ χρησιμότης τῶν ἀνωτέρω ἐκδόσεων. Διὸ και πᾶσα σχετικὴ ὑπόδειξις περιττεύει.

Κλαύδιος Β. Μπανταλούκας

The Great crash, 1929 ; A striking Study of the greatest speculative boom in history and of the catastrophe which followed it, by John Kenneth Galbraith. London, Hamish Hamilton, 1955. Pp. 186, 128 and 6d.

'Ο διακεκριμένος οἰκονομολόγος και καθηγητὴς τῆς Οἰκονομικῆς εις τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Χάρβαρντ J. K. Galbraith, ὅστις κατόπιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου του «Ἀμερικανικὴ κεφαλαιοκρατία» ἐπεβλήθη διεθνῶς, παρουσιάζει σήμερον τὸ ὡς ἄνω βιβλίον του, ὑπὸ τὸν τίτλον : «Ἡ μεγάλη κρίσις, 1929». Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο μελετᾶται ἐμπεριστατωμένως ἀλλὰ και μὲ χιοῦμορ, μία τῶν πλέον καταστρεπτικῶν περιόδων τῆς Ἀμερικανικῆς οἰκονομίας και περιγράφεται ἡ μεγαλυτέρα κερδοσκοπικὴ πολιτικὴ τὴν ὁποίαν ποτὲ ἤσκησαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Χρηματιστηρίου τῆς Νέας Ὑόρκης και μερικοὶ τῶν γιγάντων τοῦ ἀμερικανικοῦ κεφαλαίου. Ἐπὶ πλέον διαπιστοῦνται ἐνταῦθα τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ψυχολογικοῦ πανικοῦ, ἀτινα ἐπενεργοῦν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ὡς ἀκριβὲς οἱ πόλεμοι, αἱ ἐπαναστάσεις, αἱ θεομηνίαι κλπ. Ἡ ὅλη ἔρευνα διεξάγεται μὲς τῆς συγχρόνου κενονομικῆς θεωρίας και εἶναι χρήσιμος, ὄχι μόνον εις τοὺς θεωρητικοὺς οἰκονομολόγους ἀλλὰ και εις τοὺς ἀσχοῦντας οἰκονομικὴν πολιτικὴν, δεδομένου ὅτι τὰ ἐξ αὐτῆς προκύπτοντα συμπεράσματα δύνανται νὰ ἀποτελέσουν ὁδηγὸν πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐνδεχομένης οἰκονομικῆς κρίσεως.

K. B. M.

Income revisited ; being a sequel to income ; an introduction to Economics, by A. C. Pigou, London, Macmillan, 1955, Pp. VII+87, 6s.

'Ο ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας εις τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Καίμπριτζ και διεθνoὺς κύρους οἰκονομολόγος A. Πιγγοῦ, εις συμπλήρωσιν τοῦ ἐν ἔτει 1946 ἐκδοθέντος ἐκλαϊκευμένου ἔργου του : «Εἰσόδημα, Εἰσαγωγή εις τὴν Οἰκονομικὴν», ἐξέδωσε τὸ παρὸν βιβλίον. Εἰς τοῦτο ἔρευωνται, καθ' ἀπλοῦν και εὐχάριστον τρόπον, τὰ θέματα τῆς σχέσεως τῆς οἰκονομίας πρὸς τοὺς πολιτικοὺς θεσμούς, τοῦ χρήματος, τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν, τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ κεφαλαίου, τῶν κοινωνικῶν και ἀτομικῶν κερδῶν, τοῦ μεριδίου τῆς ἐργασίας, τοῦ μονοπωλίου και τῆς δικαίας κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος.

Ἵπολογίζεται ὅτι καὶ τὸ συμπληρωματικὸν τοῦτο βιβλίον περὶ εἰσοδήματος θὰ τύχη τῆς αὐτῆς ὑποδοχῆς ἀπὸ τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν, μεταφραζόμενον ἐπίσης εἰς διαφόρους γλώσσας. Θὰ ἦτο δὲ σκόπιμον ἀμφότερα τὰ βιβλία ταῦτα, λόγῳ τοῦ ἐκλαϊκευτικοῦ χαρακτήρος των, νὰ μετεφράζοντο καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν. K. B. M.

Institute of Bankers: International banking and foreign trade; Being the lectures delivered at the Eighth International Banking Summer School, September 1955. London, Europa Publications, 1955. Pp. 226, price 20 s. net.

Εἰς τὴν Ὁξεφόρδην λειτουργεῖ ἀνά τρίτον θέρος ἡ Διεθνῆς Σχολὴ Τραπεζικῆς, εἰς ἣν μετεκπαιδεύονται οἱ ἀνά τὸν κόσμον ἐνδιαφερόμενοι καὶ ἀσχολούμενοι μὲ θέματα διεθνῶς τραπεζικῆς καὶ ἐμπορίου. Κατὰ τὴν ὀγδόην περίοδον λειτουργίας τῆς Σχολῆς ταύτης, ἥτις ἔληξε τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον, ἐδόθη ἡ εὐκαιρία εἰς διακεκριμένους τραπεζίτας διαφόρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης νὰ δώσουν μαθήματα ἐπὶ τρεχόντων προβλημάτων καὶ τῆς συγχρόνου πολιτικῆς τοῦ διεθνῶς ἐμπορίου καὶ τῆς χρηματοδοτήσεως, ἅτινα παρακολούθησον τραπεζίται 44 χωρῶν.

Ἐν ὄψει τῆς σπουδαιότητος πολλῶν τῶν ἀνωτέρω μαθημάτων, τὸ Ἰνστιτούτων τραπεζιτῶν ἀπεφάσισε τὴν δημοσίευσιν των εἰς τὸ ὡς ἄνω βιβλίον, ἵνα ἐνημερωθῶν ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ μὴ δυνηθέντες νὰ φοιτήσουν εἰς τὴν προκειμένην Σχολὴν. Ἀπλοῦν βλέμμα εἰς τὰ περιεχόμενα τοῦ βιβλίου εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ δειχθῆ τὸ εὐρὸν πεδῖον ὅπερ καλύπτεται ἐνταῦθα.

Μετὰ τὸν πρόλογον τοῦ προέδρου τοῦ Ἰνστιτούτου Τραπεζιτῶν G. Erskine, παρατίθενται δώδεκα τῶν προαναφερθέντων μαθημάτων. Τὸ πρῶτον ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου L. Dingle Stamb, περὶ τοῦ ὑποβάθρου τῶν παγκοσμίων πόρων. Τὸ δεύτερον ἀναλύει τοὺς θεσμοὺς τοῦ διεθνῶς ἐμπορίου, δοθὲν ὑπὸ τοῦ Συμβούλου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας L. P. Thomson. Εἰς τρίτον, ὁ οικονομικὸς ἀνταποκριτὴς τῶν «Χρονικῶν—Νέων» P. Barea ἀνασκοπεῖ τοὺς ἐλέγχους συναλλαγῶν καὶ πληρωμῶν καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Εἰς τὸ τέταρτον ἀναπτύσσεται ἡ διεθνῆς ροὴ τῶν κεφαλαῶν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Ἐρευνῶν καὶ Στατιστικῆς τῆς Τραπεζῆς Midad, W. F. Cric. Τὰ τρία ἐπόμενα μαθήματα ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν L. Camm, διευθυντοῦ τῆς Τραπεζῆς Βρυξελλῶν, H. J. Abs, Συμβούλου τῆς Νοτιογερμανικῆς Τραπεζῆς καὶ G. Carli, διευθυντοῦ τῆς Τραπεζῆς Μεντιοκρέντιτο καὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν μεταπολεμικὴν νομισματικὴν πολιτικὴν καὶ τὰ ἀποτελέσματά της ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου εἰς τὰς Κάτω Χώρας τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ εἰς Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν καὶ Ἑλβετίαν. Τὸ ὄγδοον μάθημα ἐδόθη ὑπὸ τοῦ N. Kirping, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ὀμοσπονδίας Βρετανικῶν Βιομηχανιῶν, ἀπασχολούμενον μὲ τὴν κρατικὴν συμπαράστασιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον. Ἐν συνεχείᾳ δημοσιεύεται τὸ μάθημα τοῦ Προέδρου Ἀσφαλιστικῶν Ἐπιχειρήσεων W. A. Copeman περὶ τῆς ἀσφαλιστικῆς βοήθειας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον. Μετὰ, ὁ Πρόεδρος Ναυτικῶν Ἐπιχειρήσεων D. Anderson μᾶς ἐνημερώνει ἐπὶ τῶν ναυτικῶν καὶ ἀεροπορικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον. Εἰς τὸ ἐνδέκατον μάθημα τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου O. Kahn—Freund ἔρευνᾶται ἡ πάλιν μεταξύ νομοθεσίας καὶ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Τέλος ὁ Λόρδος Chorley πραγματεύεται τὸ θέμα τῆς ἐνοποιήσεως τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου.

Εἶναι λοιπὸν φανερόν ὅτι ἡ μελέτη τοῦ ἀνά χεῖρας βιβλίου θὰ συντελέσῃ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν κατανόησιν, ὄχι μόνον τῶν γενικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα σήμερον ἀντιμετωπίζει τὸ διεθνὲς ἐμπόριον, ἀλλὰ καὶ τοῦ περιπλόκου μηχανισμοῦ του. Ἡ ἐνημέρωσις δὲ αὕτη εἶναι πλεόν χρησίμος εἰς τοὺς ἐπιχειρηματίας ἐξαγωγικοῦ καὶ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου, εἰς τοὺς ἐφοπλιστὰς καὶ εἰς τοὺς τραπεζίτας, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τοὺς θεωρητικῶς ἀσχολουμένους μὲ τὰ οικονομικὰ ζητήματα. K. B. M.